

PAULINYI GERGELY
DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

KAPSZULA TEREK,
AVAGY HÁZ A HÁZBAN RENDSZEREK
A KORTÁRS ÉPÍTÉSZETBEN

Témavezető: Janáky István DLA

2010, június

Témafelvetés

A térkijelölés és az egymáshoz kapcsolódó térrészek hierarchizálása mindig kiemelt jelentőséggel bírt az építészet története során. Számos kiváló építész próbált fogást találni a tér identitásának meghatározásán, az üres tér alkalmazásától kezdve az összetettebb tér tagolására is alkalmas kapszulaépítészetig. A mindig is érdeklődésem középpontjában álló épületek és azok alternatíváinak vizsgálatára és rendszerezésére az egyedi elemzést találtam a legcélravezetőbbnek, s mely eredményeiről, valamint a belőlük következtethető tendenciákról szól a következő értekezés.

A doktori kutatás célja

Kutatásom legfőbb célja, hogy egy olyan, mindenki számára hozzáférhető, folyamatosan bővíthető *elemző rendszert* hozzak létre, mely képes a téma nemzetközi, majd hazai vonatkozásában vizsgált és megismert példákon keresztül meghatározni a típusalkotó áramlatokat, megvilágítani az elkülönítettség okait.

Az elméleti kutatás módszere

Az egyes ház a házban típusú épületkategoróriák vizsgálatára olyan elemző rendszert dolgoztam ki, mely az adott épületeket azok típusa, rendeltetése, téralkotása, relációja, jelentése, alkalmazott építészeti eszközkészlete alapján kategorizálja és teszi összehasonlíthatóvá. A vizsgált épületek így elemzéseim által összehasonlíthatóvá válnak, ez által meghatározhatók az adott típus domináns irányzatai, amelyek azok további értelmezését segítik.

A mestermunka felépítése

Mestermunkám két részből áll. Az első felében bemutatom azoknak az on épületeknek a terveit, ahol tudatosan alkalmaztam és fejlesztettem a ház a házban építészet módszerét. Mivel gyakorló építész vagyok, ezeknek a tervpályázatokra készített épületek bemutatása nagyon fontos számomra, hiszen a tervezésük közbeni útkeresés kutatásom hangsúlyos részét képezi. Mestermunkám második részében egy megépült épületet, a Prestige Jachtkikötőt ismertetem.

Doktori tézisek

1. A hely és a kapszula

Az építészet története során mindig is voltak olyan terek, helyek, helyiségek, melyek prioritása magasabb volt az őket körül vevő, többi épületrésznél. A legtöbb esetben egy épület - rendelkezzen bármilyen funkcióval is - nem csupán térelemek, helyiségek, helyek egymáshoz mellérendelt sorolása, hanem az eszmei, társadalmi, funkcionális irányultságon alapuló hierarchikus rendszer, melyben általában léteznek uralkodó, valamint alárendelt elemek. *A differenciált, ház a házban térkijelölés tapasztalhatóan egyre jobban teret nyer a kortárs építészeti tendenciákban.*

2. A tér és a kapszula

A ház a házban elv alapján történő helykijelölés és annak az "anyaépülethez" viszonyított térbeli kapcsolata meghatározható és osztályozható azok "tömegkiterjedése", az őket kitöltő időleges vagy állandó emberi mozgás - jelenlét, valamint a saját testünkön, érzékszerveink által érezhető impulzusokon keresztül.

3. A reláció és a kapszula

A XX-XXI. századi építészet helykijelölési módszerei, a jelszerű tömegek és térelemek alkalmazása nagyon sokféleszínű megoldást hoztak létre. A Ezen változatok és alternatívák vizsgálata és rendszerezése alapján megállapítható, hogy léteznek elkülöníthető áramlatokba tartoznak. Kutatásaim során megállapítottam, hogy az általam alkalmazott szempontrendszer szerint a vizsgált épületek összehasonlíthatóvá válnak, ezáltal meghatározhatók az adott típus domináns irányzatai és tendenciái., melyek azok további értelmezését segítik. *Ezen Az elkülönített terek (kapszulaterek) alá, mellé, vagy fölé rendelése, tehát relációja az alapja azok „anyaépülethez“ képest történő szeparálódásnak és megkülönböztetésnek.*

4. A kapszula építészet tipológiája

A funkciója által kiemelendő épület rész, vagy részek tércsoporton belüli jelentőségét olyan alakjuk, alaktanuk alapjántani módszerek befolyásolják, melyek eredményeként kutatásaim során négy típust határoztam meg. *A ház a házban épületek között megkülönböztettem modul alapú, emblematikus és additív kapszulákat, valamint poli rendszereket.*